

Uldis Krastiņš
Valentija Liholaja
Diāna Hamkova

KRIMINĀLLIKUMA KOMENTĀRI

trešā daļa (XVIII – XXV nodaļa)

trešais papildinātais izdevums

TIESU NAMU AĢENTŪRA

2023

UDK 343(474.3)
Kr602

U.Krastiņš, V.Liholaja, D.Hamkova. KRIMINĀLLIKUMA KOMENTĀRI.
Trešā daļa (XVIII–XXV nodaļa). Trešais papildinātais izdevums.
Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2023, 879 lpp.

© Uldis Krastiņš, 2023
© Valentija Liholaja, 2023
© Diāna Hamkova, 2023
© Marina Selunskā, mākslinieciskais noformējums, 2023
© Tiesu namu aģentūra, makets, 2023

Izdevējs: Tiesu namu aģentūra
Baldones iela 1 B, Rīga, LV-1007
tnagramatas.tna.lv

Tiražētājs: SIA "Jelgavas tipogrāfija"

ISBN 978-9934-621-06-2

Saturs

Par autoriem	18	
Priekšvārds	22	
Izmantotie saīsinājumi	25	
XVIII nodaļa	Noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu.....	26
175.pants.	Zādzība.....	26
176.pants.	Laupīšana	40
177.pants.	Krāpšana	47
177. ¹ pants.	Krāpšana automatizētā datu apstrādes sistēmā.....	52
178.pants.	Apdrošināšanas krāpšana	55
179.pants.	Piesavināšanās.....	58
180.pants.	Zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā.....	63
181.pants.	Atkārtota zādzība, krāpšana, piesavināšanās <i>(izslēgts)</i>	65
182.pants.	Elektroenerģijas, siltumenerģijas un gāzes patvalīga patēriņšana, elektronisko sakaru pakalpojumu patvalīga izmantošana	66
182. ¹ pants.	Nelikumīgas darbības ar patēriņtās elektroenerģijas, siltumenerģijas un gāzes komercuzskaiti	68
183.pants.	Izspiešana	70
184.pants.	Izspiešana organizētā grupā	75
185.pants.	Mantas tīša iznīcināšana un bojāšana	78
186.pants.	Mantas iznīcināšana un bojāšana aiz neuzmanības	83
187.pants.	Elektrotīkla, publiskā elektronisko sakaru tīkla, siltumtīkla, gāzes, naftas un naftas produktu vada tīša iznīcināšana un bojāšana	85
188.pants.	Gāzes un naftas vadu iznīcināšana un bojāšana aiz neuzmanības	88
189.pants.	Mantas neapzinīga un nevērīga apsardzība <i>(izslēgts)</i>	89
XIX nodaļa	Noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecībā.....	90
190.pants.	Kontrabanda	90
190. ¹ pants.	Preču un vielu, kuru aprite ir aizliegta vai speciāli reglamentēta, pārvietošana pāri Latvijas Republikas valsts robežai.....	98
191.pants.	Neatļautas darbības ar mūtošanai pakļautām precēm un citām vērtībām.....	101

192.pants.	Viltotas naudas un valsts finanšu instrumentu izgatavošana, izplatīšana, pārvadāšana, pārsūtīšana, iegādāšanās un glabāšana.....	105
192. ¹ pants.	Naudas viltošanai pielāgotu iekārtu, programmatūras, datu un citu līdzekļu izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana un izplatīšana	110
193.pants.	Nelikumīgas darbības ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem	111
193. ¹ pants.	Datu, programmatūras un iekārtu iegūšana, izgatavošana, izplatīšana, izmantošana un glabāšana nelikumīgām darbībām ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem.....	119
193. ² pants.	Iekšējās informācijas nelikumīga izmantošana un manipulācijas finanšu tirgos.....	123
194.pants.	Neatļauta finanšu instrumentu izlaišana.....	127
194. ¹ pants.	Nepatiesu datu vai ziņu izplatīšana par Latvijas Republikas finanšu sistēmas stāvokli	129
195.pants.	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana	132
195. ¹ pants.	Ziņu nesniegšana un nepatiesu ziņu sniegšana par līdzekļu pieredžu un patieso labuma guvēju	141
195. ² pants.	Izvairīšanās no skaidras naudas deklarēšanas	145
196.pants.	Pilnvaru ļaunprātīga izmantošana un pārsniegšana.....	148
197.pants.	Nolaidība.....	152
198.pants.	Neatļauta labumu pieņemšana.....	154
199.pants.	Komerciālā uzpirķšana.....	159
199. ¹ pants.	Labumu devēja atbrīvošana no kriminālatbildības.....	161
200.pants.	Neizpaužamu ziņu, kas nav valsts noslēpums, izpaušana, komercnoslēpumu saturošu ziņu neatļauta iegūšana un izpaušana un finanšu tirgus iekšējās informācijas nelikumīga izpaušana	163
201.pants.	Auglošana	166
202.pants.	Preces un pakalpojuma kvalitātes nenodrošināšana	167
203.pants.	Preces un pakalpojuma drošuma prasību neievērošana.....	170
204.pants.	Pircēju un pasūtītāju apkāršana (<i>izslēgts</i>).....	174
205.pants.	Tirdzniecības noteikumu pārkāpšana	174
206.pants.	Preču zīmes, citas atšķirības zīmes un dizainparauga nelikumīga izmantošana.....	176
207.pants.	Uzņēmējdarbība bez reģistrēšanas un bez atlaujas (licences)	181
208.pants.	Aizliegta uzņēmējdarbība.....	186
209.pants.	Fiktīva uzņēmējdarbība (<i>izslēgts</i>).....	188

210.pants.	Kredīta un citu aizdevumu negodprātīga saņemšana un izmantošana.....	188
211.pants.	Negodīga konkurence, maldinoša reklāma un negodīga komercprakse.....	193
212.pants.	Konkurences aizsardzības un veicināšanas valsts institūcijas prasību nepildīšana	198
212. ¹ pants.	Manipulācijas ar sporta sacensībām	200
213.pants.	Novešana līdz maksātnespējai.....	202
214.pants.	Nepatiesa maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšana	207
215.pants.	Maksātnespējas procesa kavēšana.....	212
215. ¹ pants.	Tiesiskās aizsardzības procesa noteikumu pārkāpšana.....	217
216.pants.	Iekīlātas lietas prettiesiska atsavināšana, bojāšana un iznīcināšana.....	219
217.pants.	Grāmatvedības un statistiskās informācijas noteikumu pārkāpšana.....	221
217. ¹ pants.	Darba samaksas noteikumu pārkāpšana	227
218.pants.	Izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas	228
218. ¹ pants.	Faktiski nenotikuša darījuma uzrādīšana pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā.....	237
219.pants.	Izvairīšanās no deklarācijas iesniegšanas	240
220.pants.	Mantīs nobēdzināšana	245
220. ¹ pants.	Nelikumīga naftas produktu uzglabāšana, pārvietošana (pārvadāšana) un realizācija	246
221.pants.	Alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu nelikumīga izgatavošana (ražošana), uzglabāšana, pārvietošana un realizācija	251
221. ¹ pants.	Nelikumīgu alkoholisko dzērienu realizācija	257
221. ² pants.	Nelikumīgu alkoholisko dzērienu izgatavošana (ražošana), glabāšana un pārvietošana	261
221. ³ pants.	Nelikumīgu alkoholisko dzērienu iegādāšanās (<i>izslēgts</i>)	263
221. ⁴ pants.	Personas atbrīvošana no kriminālatbildības par nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanu un pārvietošanu	263
221. ⁵ pants.	Telpu nodošana nelikumīgu alkoholisko dzērienu izgatavošanai (ražošanai), glabāšanai un realizācijai (<i>izslēgts</i>)	264
221. ⁶ pants.	Tabakas izstrādājumu nelikumīga realizācija nelielā apmērā.....	265

222.pants.	Veterināro noteikumu pārkāpšana	268
223.pants.	Augu slimību un kaitēkļu apkarošanas noteikumu pārkāpšana.....	271
XX nodaļa	Noziedzīgi nodarījumi pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību	274
224.pants.	Bandītisms.....	274
225.pants.	Masu nekārtības	279
225. ¹ pants.	Ārkārtējās situācijas un izņēmuma stāvokļa laikā noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšana	282
226.pants.	Sabiedrisko pasākumu organizēšanas un norises kārtības pārkāpšana	288
227.pants.	Sabiedriskās drošības, kārtības un personas veselības apdraudējums, veicot reliģisku darbību.....	293
228.pants.	Kapa un līķa apgānīšana.....	295
229.pants.	Nelikumīgas darbības ar kultūras priekšmetiem	301
229. ¹ pants.	Nelikumīgas darbības ar senlietām	307
229. ² pants.	Personas atbrīvošana no kriminālatbildības par senlietu nelikumīgu iegūšanu, glabāšanu, pārvietošanu un pārsūtīšanu	311
230.pants.	Cietsirdīga izturēšanās pret dzīvnieku un dzīvnieka spīdzināšana	311
230. ¹ pants.	Dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšana	319
231.pants.	Huligānisms	324
231. ¹ pants.	Apzināti nepatiess pazīnojums par sprāgstošas, indīgas, radioaktīvas vai bakterioloģiskas vielas vai materiālu vai spridzināmās ietaises ievietošanu vai novietošanu	337
232.pants.	Psihiski slimoi personai iesaistīšana noziedzīgā nodarījumā	341
233.pants.	Šaujamieroču, šaujamieroču būtisko sastāvdaļu, šaujamieroču munīcijas, lielas enerģijas pneimatisko ieroču, sprāgstvielu un spridzināšanas ietaisu neatlauta izgatavošana, remontēšana, iegādāšanās, glabāšana, nēsāšana, pārvadāšana, pārsūtīšana, realizēšana un realizēšanas noteikumu pārkāpšana	342
234.pants.	Gāzes pistolu (revolveru) un to munīcijas neatlauta izgatavošana un pielietošana	359
235.pants.	Personas atbrīvošana no kriminālatbildības par šaujamieroča, šaujamieroča būtisko sastāvdaļu, šaujamieroča munīcijas, lielas enerģijas pneimatiskā	

	ieroča, sprāgstvielas vai spridzināšanas ietaises izgatavošanu, iegādāšanos, nēsāšanu un glabāšanu un par gāzes pistoles (revolvera) un tās munīcijas izgatavošanu.....	362
236.pants.	Šaujamieroču, šaujamieroču būtisko sastāvdaļu, šaujamieroču munīcijas, lielas enerģijas pneimatisko ieroču, sprāgstvielu un spridzināšanas ietaišu glabāšana, nēsāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana, pārkāpjot normatīvos aktus	363
237.pants.	Šaujamieroču un lielas enerģijas pneimatisko ieroču pielietošanas vai izmantošanas nosacījumu vai kārtības pārkāpšana un sprāgstvielu un spridzināšanas ietaišu izmantošanas kārtības pārkāpšana.....	368
237. ¹ pants.	Stratēģiskas nozīmes preču aprites noteikumu pārkāpšana.....	373
238.pants.	Ražošanas drošības un tehniskās disciplīnas noteikumu pārkāpšana.....	378
239.pants.	Būvniecības noteikumu pārkāpšana	381
239. ¹ pants.	Bīstamas būves ekspluatācija.....	385
240.pants.	Ugunsdrošības noteikumu pārkāpšana	387
241.pants.	Patvalīga piekļūšana automatizētai datu apstrādes sistēmai	393
242.pants.	Datortehnikas programmatūras neatlauta iegūšana (<i>izslēgts</i>)	396
243.pants.	Automatizētas datu apstrādes sistēmas darbības traucēšana un nelikumīga rīcība ar šajā sistēmā iekļauto informāciju	397
244.pants.	Nelikumīgas darbības ar automatizētas datu apstrādes sistēmas resursu ietekmēšanas ierīcēm.....	401
244. ¹ pants.	Datu, programmatūras un iekārtu iegūšana, izgatavošana, izmainīšana, glabāšana un izplatīšana nelikumīgām darbībām ar elektronisko sakaru tīklu galiekārtām	403
245.pants.	Informācijas sistēmas drošības noteikumu pārkāpšana.....	405
246.pants.	Ātri uzliesmojošu vielu un priekšmetu, kā arī kodīgu vielu neatlauta pārsūtīšana	407
247.pants.	Ātri uzliesmojošu vielu un priekšmetu neatlauta pārvadāšana gaisa kuģī.....	409

248.pants.	Indīgu un stipri iedarbīgu vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, realizēšana un pārsūtīšana.....	410
248. ¹ pants.	Jaunu psihoaktīvu vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana	414
248. ² pants.	Jaunu psihoaktīvu vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana, pārsūtīšana un jaunu psihoaktīvu vielu neatļauta lietošana.....	417
249.pants.	Narkotisko un psihotropo vielu rāžošanas, iegādāšanās, glabāšanas, uzskaites, izsniegšanas, pārvadāšanas un pārsūtīšanas noteikumu pārkāpšana	419
250.pants.	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izsniegšana	426
251.pants.	Pamudināšana lietot narkotiskās, psihotropās un jaunas psihoaktīvās vielas	432
252.pants.	Narkotisko, psihotropo un jaunu psihoaktīvo vielu ievadīšana pret personas gribu	436
253.pants.	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana.....	439
253. ¹ pants.	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana realizācijas nolūkā un neatļauta realizēšana.....	446
253. ² pants.	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta iegādāšanās, glabāšana un realizēšana nelielā apmērā un narkotisko un psihotropo vielu neatļauta lietošana	453
254.pants.	Personas atbrīvošana no kriminālatbildības par narkotisko un psihotropo vielu iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu.....	456
255.pants.	Narkotisko un psihotropo vielu neatļautai izgatavošanai paredzētu iekārtu un vielu (prekursoru) izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana, pārsūtīšana un realizēšana	459
256.pants.	Narkotiskās un psihotropās vielas saturošu augu neatļauta sēšana un audzēšana.....	462
XXI nodaļa	Noziedzīgi nodarījumi pret satiksmes drošību	469
257.pants.	Dzelceļa, ūdens un gaisa transporta kustības drošības un ekspluatācijas noteikumu pārkāpšana	469

258.pants.	Satiksmes ceļu un dzelzceļa, ūdens un gaisa transportlīdzekļu bojāšana.....	475
259.pants.	Vilciena patvarīga apturēšana.....	477
260.pants.	Ceļu satiksmes noteikumu un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšana	478
261.pants.	Transportlīdzekļa jēdziens.....	488
262.pants.	Transportlīdzekļa vadīšana alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē.....	490
262. ¹ pants.	Atteikšanās no alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko un citu apreibinošu vielu ietekmes pārbaudes un ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšana	498
263.pants.	Tehniski bojātu transportlīdzekļu laišana ekspluatācijā.....	501
264.pants.	Pieļaušana vadīt transportlīdzekļus personām, kuras ir alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē	506
265.pants.	Transportlīdzekļa reģistrācijas dokumenta, agregāta un reģistrācijas numura zīmes nelikumīga izgatavošana, realizēšana, izsniegšana, viltošana, iznīcināšana, nolaupīšana un viltojuma izmantošana.....	507
266.pants.	Transporta kustības noteikumu pārkāpšana.....	510
267.pants.	Kuģa nosaukuma nepaziņošana kuģu sadursmes gadījumā.....	512
268.pants.	Gaisa un ūdens transportlīdzekļa sagrābšana	513
XXII nodalā	Noziedzīgi nodarījumi pret pārvaldības kārtību.....	516
269.pants.	Uzbrukums varas pārstāvim un citai valsts amatpersonai	516
270.pants.	Pretošanās varas pārstāvim un citai valsts amatpersonai	519
271.pants.	Varas pārstāvja un citas valsts amatpersonas goda un cieņas aizskaršana (<i>izslēgts</i>)	522
272.pants.	Nepatiесu ziņu sniegšana valsts institūcijai.....	522
272. ¹ pants.	Piespiešana dot nepatiесu paskaidrojumu, atzinumu vai tulkojumu parlamentārās izmeklēšanas komisijai	524
273.pants.	Valsts amatpersonas nosaukuma un varas patvalīga piesavināšanās	526

274.pants.	Dokumenta, zīmoga un spiedoga nolaupīšana un iznīcināšana.....	528
275.pants.	Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana.....	536
275. ¹ pants.	Personu apliecināšana dokumenta iegūšana, izmantojot citas personas datus	541
275. ² pants.	Viltota sadarbspējīga sertifikāta iegūšana un glabāšana.....	544
275. ³ pants.	Viltota sadarbspējīga sertifikāta ieguvēja, glabātāja un izmantotāja atbrīvošana no kriminālatbildības	545
276.pants.	Pasta sūtījuma nelikumīga atvēršana un iznīcināšana	547
277.pants.	Neatļautas darbības ar arhīvu dokumentiem	549
278.pants.	Pasta apmaksas zīmju viltošana	552
279.pants.	Patvarība	554
280.pants.	Personas nodarbināšanas noteikumu pārkāpšana	559
281.pants.	Personas identitātes slēpšana.....	564
281. ¹ pants.	Uzdošanās par citu personu.....	567
282.pants.	Izvairīšanās no iesaukuma obligātajā militārajā dienestā (<i>izslēgts</i>)	568
282. ¹ pants.	Izvairīšanās no mobilizācijas	569
282. ² pants.	Mobilizācijas darbību kavēšana un mobilizācijas pieprasījuma neizpildīšana	571
282. ³ pants.	Izvairīšanās no alternatīvā dienesta pildīšanas (<i>izslēgts</i>)	574
283.pants.	Valsts robežas režīma pārkāpšana (<i>izslēgts</i>)	574
284.pants.	Valsts robežas nelikumīga šķērsošana.....	574
285.pants.	Personas nelikumīga pārvietošana pāri valsts robežai....	580
285. ¹ pants.	Nodrošināšana ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā	583
285. ² pants.	Ļauaprātīga nodrošināšana ar iespēju likumīgi iegūt tiesības uzturēties Latvijas Republikā, citā Eiropas Savienības dalībvalstī, Eiropas Ekonomikas zonas valstī vai Šveices Konfederācijā	585
286.pants.	Latvijas valsts karoga neatļauta pacelšana uz kuģa.....	588
287.pants.	Sarkanā Krusta, Sarkanā Pusmēness un Zili Baltā Vairoga zīmju neatļauta lietošana.....	589
288.pants.	Telekomunikāciju iekārtu, radio un televīzijas raidītāju un pasta tehnoloģisko iekārtu bojāšana.....	592
288. ¹ pants.	Radio un televīzijas programmu raidīšanai un izplatīšanai normatīvajos aktos paredzētās iekārtu uzstādīšanas un lietošanas kārtības pārkāpšana.....	594

288. ² pants.	Politiskās organizācijas (partijas) vai politisko organizāciju (partiju) apvienības nelikumīga finansēšana	596
288. ³ pants.	Starpniecība politiskās organizācijas (partijas) vai politisko organizāciju (partiju) apvienības nelikumīgā finansēšanā	600
288. ⁴ pants.	Politiskās organizācijas (partijas) vai politisko organizāciju (partiju) apvienības nelikumīga finansējuma pieņemšana un izspiešana	601
288. ⁵ pants.	Politisko organizāciju (partiju) vai politisko organizāciju (partiju) apvienību nelikumīgi finansējušas personas atbrīvošana no kriminālatbildības.....	603
XXIII nodaļa	Noziedzīgi nodarījumi pret jurisdikciju	606
289.pants.	Pierādījumu viltošana.....	606
290.pants.	Personas saukšana pie kriminālatbildības, zinot, ka tā nav vainīga	608
291.pants.	Nelikumīga sprieduma un lēmuma taisīšana.....	610
292.pants.	Apzināti nelikumīga apcietināšana.....	612
293.pants.	Apzināti nelikumīga aizturēšana un piespiedu atvešana.....	614
294.pants.	Piespiešana dot liecību	615
294. ¹ pants.	Iejaukšanās pirmstiesas kriminālprocesā.....	617
295.pants.	Iejaukšanās lietu iztiesāšanā.....	619
296.pants.	Tiesas nolēmuma un prokurora priekšraksta par sodu neizpildīšana.....	621
297.pants.	Nepatiess uzdošanās par apsūdzēto, cietušo un liecinieku.....	623
298.pants.	Apzināti nepatiess ziņojums.....	624
299.pants.	Apzināti nepatiess pazīnojums	626
300.pants.	Apzināti nepatiess liecības, atzinuma, tulkojuma, paskaidrojuma un pieteikuma sniegšana	627
300. ¹ pants.	Viltotu lietisko vai rakstveida pierādījumu iesniegšana	632
301.pants.	Piespiešana dot nepatiess liecību, paskaidrojumu, atzinumu un tulkojumu	633
302.pants.	Atteikšanās dot liecību, atzinumu un izdarīt tulkošanu	635
303.pants.	Personas, kurus neatbild par atteikšanos dot liecību	637
304.pants.	Pirmstiesas kriminālprocesā iegūto ziņu izpaušana	638

305.pants.	Personu speciālās aizsardzības noteikumu pārkāpšana.....	639
306.pants.	Pierādījumu neizdošana	642
307.pants.	Nelikumīgas darbības ar krimināllietas materiāliem.....	644
307. ¹ pants.	Krimināllietas materiālu pavairošanas un to saturu izplatīšanas aizlieguma pārkāpšana.....	645
308.pants.	Nelikumīgas darbības ar apkīlātu, arestētu un izņemtu mantu.....	647
309.pants.	Nelikumīga vielu un priekšmetu nodošana personām un saņemšana no personām, kuras ievietotas īslaicīgās aizturēšanas un ieslodzījuma vietās.....	650
310.pants.	Bēgšana no īslaicīgās aizturēšanas un ieslodzījuma vietas	652
311.pants.	Uzbrukums ieslodzījuma vietā	654
312.pants.	Izvairīšanās no tiesas nolēmuma pildīšanas	656
313.pants.	Iepriekš neapsolīta slēpšana	659
314.pants.	Noziedzīgā kārtā iegūtas mantas iegādāšanās, glabāšana un realizēšana	661
315.pants.	Neziņošana par noziegumu	664
XXIV nodaļa	Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā.....	668
316.pants.	Valsts amatpersonas jēdziens	668
317.pants.	Dienesta pilnvaru pārsniegšana	675
318.pants.	Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana.....	684
319.pants.	Valsts amatpersonas bezdarbība	690
320.pants.	Kukuļņemšana.....	693
321.pants.	Kukuļa piesavināšanās	702
322.pants.	Starpniecība kukuļošanā (<i>izslēgts</i>)	705
323.pants.	Kukuļdošana.....	706
324.pants.	Kukuļdevēja un kukuļošanas starpnieka atbrīvošana no kriminālatbildības.....	711
325.pants.	Valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu pārkāpšana.....	714
326.pants.	Neatļauta piedalīšanās mantiskos darījumos	717
326. ¹ pants.	Tirgošanās ar ietekmi	718
326. ² pants.	Prettiesiska labumu pieprasīšana un pieņemšana	722
326. ³ pants.	Prettiesiska labumu došana	725
326. ⁴ pants.	Labumu devēja atbrīvošana no kriminālatbildības.....	727
327.pants.	Dienesta viltojums.....	729
328.pants.	Nepatiess dienesta ziņojums	731

329.pants.	Neizpaužamu ziņu izpaušana	733
330.pants.	Neizpaužamu ziņu izpaušana pēc amata atstāšanas	736
XXV nodaļa	Noziedzīgi nodarījumi militārajā dienestā.....	737
331.pants.	Noziedzīga nodarījuma jēdziens un tā subjekti militārajā dienestā	737
332.pants.	Patvalīga prombūtne	739
333.pants.	Dezertēšana	740
334.pants.	Izvairīšanās no aktīvā dienesta.....	741
335.pants.	Nepaklausība.....	743
336.pants.	Pavēles neizpildīšana	745
337.pants.	Pretošanās priekšniekam un viņa piespiešana pārkāpt dienesta pienākumus	746
338.pants.	Vardarbība pret padoto	748
339.pants.	Karavīra goda aizskaršana (<i>izslēgts</i>)	749
340.pants.	Karavīra piekaušana un spīdzināšana.....	749
341.pants.	Varas ļaunprātīga izmantošana un dienesta pilnvaru pārkāpšana.....	751
342.pants.	Dienesta nolaidība.....	752
343.pants.	Dienesta mantas izšķiešana un pazaudēšana	754
344.pants.	Militārā dienesta mantas tīša iznīcināšana un bojāšana.....	755
345.pants.	Militārā dienesta mantas iznīcināšana un bojāšana aiz neuzmanības	756
346.pants.	Ieroču, munīcijas, sprāgstvielu, radioaktīvu un bīstamu vielu glabāšanas, izlietošanas, uzskaites un pārvadāšanas noteikumu pārkāpšana.....	757
347.pants.	Kaujas mašīnu vadīšanas un ekspluatācijas noteikumu pārkāpšana.....	759
348.pants.	Kuģu vadīšanas noteikumu pārkāpšana	760
349.pants.	Lidojumu un to sagatavošanas noteikumu pārkāpšana.....	761
350.pants.	Sardzes (apsardzes) reglamenta noteikumu pārkāpšana.....	762
351.pants.	Dienesta iekārtas reglamenta noteikumu, instrukciju vai pavēlu pārkāpšana	763
352.pants.	Militāru ziņu izpaušana	764
353.pants.	Kara vešanas līdzekļu nodošana un atstāšana ienaidniekam	765
354.pants.	Kaujas lauka patvalīga atstāšana un atteikšanās lietot ieroci	766

355.pants.	Gūstā esoša karavīra noziedzīga rīcība	767
356.pants.	Sarkanā Krusta, Sarkanā Pusmēness un Zili Baltā Vairoga nozīmju nelikumīga nēsāšana un ļaunprātīga izmantošana.....	768
Izmantotie avoti.....		770
1.	Literatūra.....	770
2.	Tiesību akti	770
3.	Judikatūra un tiesu prakse	802
4.	Citi avoti	817
Par Kriminālikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību (Izvilkums)		818
Latvijas Republikas Valdības noteikto minimālo mēnešalgu apmērs		856
Pielikumi Kriminālikuma komentāru 2021.gada (Pirmā daļa) un 2022.gada (Otrā daļa) izdevumiem		857
Papildinājumi grāmatai		
"Uldis Krastiņš, Valentija Liholaja. Kriminālikuma komentāri. Pirmā daļa (I–VIII²nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021"		858
38. ¹ pants.	Probācijas uzraudzība.....	858
40.pants.	Sabiedriskais darbs.....	859
41.pants.	Naudas sods	860
46.pants.	Soda noteikšanas vispārīgie principi	863
48.pants.	Atbildību pastiprinošie apstākļi.....	863
50.pants.	Soda noteikšana par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem	865
58.pants.	Atbrīvošana no kriminālatbildības	867
58. ¹ pants.	Nosacīta atbrīvošana no kriminālatbildības	868
60.pants.	Soda samazināšana izņēmuma gadījumos.....	870
66. ² pants.	Probācijas uzraudzības piemērošana	871
66. ⁴ pants.	Naudas soda piemērošana	871
70. ⁶ pants.	Naudas piedziņa	872
70. ⁸ pants.	Nosacījumi piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanai juridiskajai personai	873

70. ¹¹ pants.	Noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācija	875
70. ¹³ pants.	Ar noziedzīgu nodarījumu saistītas mantas konfiskācija	876
70. ¹⁴ pants.	Konfiscējamās mantas aizstāšana.....	876
Papildinājumi grāmatai		
"Uldis Krastiņš, Valentija Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX–XVII nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2022"		877
148.pants.	Autortiesību un blakustiesību pārkāpšana.....	878
149. ¹ pants.	Diskriminācijas aizlieguma pārkāpšana	878

Par autoriem

Foto: T.Grīnbergs

Uldis Krastiņš dzimis 1933.gada 8.februārī Madonas aprīņķa Ľaudonās pagastā. 1952.gadā pēc Zasas vidusskolas beigšanas uzsācis studijas Latvijas Valsts universitātēs Ekonomikas un juridiskās fakultātes Tiesību zinātnē nodaļā.

Pēc jurista kvalifikācijas iegūšanas U.Krastiņš 1957.gadā ievēlēts par Saldus rajona tiesnesi un iecelts par šīs tiesas priekšsēdētāju. Šajos amatos U.Krastiņš nostrādājis līdz 1962.gadam. 1963.gadā ievēlēts par Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnesi un šajā amatā nostrādājis līdz 1985.gada janvārim, kad pārgājis pilnas slodzes darbā uz Latvijas Valsts universitātes Juridisko fakultāti, sākumā vecākā pasniedzēja, vēlāk docenta un Krimināltiesību, kriminālprocesa un kriminālistikas katedras (vēlāk pārdēvēta par Krimināltiesisko zinātnē katedru) vadītāja amatā, kur nostrādājis līdz 2006.gadam.

1973.gadā U.Krastiņš iestājies Latvijas Valsts universitātes neklātienes aspirantūrā un pabeidzis to 1977.gadā ar izstrādātu juridisko zinātnu kandidāta disertāciju par tēmu "Latvijas PSR dabus krimināltiesiskā aizsardzība", kuru aizstāvējis M.V. Lomonosova Maskavas Valsts universitātē, iegūstot juridisko zinātnu kandidāta zinātnisko grādu, kas 1992.gada 3.novembrī tika pielīdzināts Latvijas tiesību zinātnu doktora grādam. 1995.gadā 7.februārī U.Krastiņš ieguvīs tiesību zinātnu habilitētā doktora zinātnisko grādu par habilitācijas darbu "Ekoloģisko noziegumu kvalifikācijas problēmas".

Pedagoģiskā darba stāžs Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē U.Krastiņam ir kopš 1978.gada: sākumā stundu pasniedzējs, tad nepilnā slodzē, bet kopš 1985.gada maija pilnā slodzē docenta amatā. 1997.gadā U.Krastiņš ievēlēts par profesoru un šajā amatā strādā joprojām. Ar Latvijas Universitātes Senāta 2019.gada 25.marta lēmumu U.Krastiņam piešķirts emeritētā profesora goda nosaukums.

Studentiem pasniedzamo mācību priekšmetu sarakstā ir bijušas tādas disciplīnas kā Dabas tiesiskā aizsardzība, Noziegumu kvalifikācijas problēmas, Kriminālprocess, bet nu jau daudzus gadus – Krimināltiesības (Vispārīgā un Sevišķā daļa) un Salīdzināmās krimināltiesības. U.Krastiņa zinātniskā darbība saistīta ar dabus krimināltiesiskās aizsardzības jautājumiem, ar noziedzīga nodarījuma sastāva, īpaši ar vaines problēmām krimināltiesībās, ar juridisko personu atbildības un mantisko nodarījumu kvalifikācijas jautājumiem. U.Krastiņš ir Krimināltiesību mācību grāmatu, Krimināllikuma komentāru triju izdevumu līdzautors, sarakstījis vairākas monogrāfijas, ir daudzu zinātnisko publikāciju un zinātniski populāru rakstu autors. Dažāda rakstura publikāciju kopējais skaits pārsniedz trīs simtus. U.Krastiņš ar referātiem piedalījies daudzās zinātniskās konferencēs Latvijā un ārpus tās robežām. Kopš 1991.gada līdz pat Krimināllikuma pieņemšanai Saeimā U.Krastiņš strādājis Krimināllikuma projekta izstrādes darba grupā un turpina darboties Tieslietu ministrijas pastāvīgajā Krimināllikuma darba grupā, kur notiek Krimināllikuma grozījumu projektu izvērtēšana.

foto: Boriss Koļesnikovs JV

Profesore, Dr.iur. Valentija Liholaja dzimusi 1942.gada 24.augustā Skaistas pagastā. 1967.gadā absolvējusi Latvijas Valsts universitātes Juridisko fakultāti. Vēl būdama pēdējā kursa studente, V.Liholaja tikusi uzaicināta strādāt prokuratorā, kur septiņus gadus tagadējās Latgales priekšpilsētas (toreiz Rīgas pilsētas Maskavas rajona) prokurora palīga amatā veikusi uzraudzību pār krimināllietu izskatīšanu tiesā un pildījusi prokurora vietnieka pienākumus. No 1973. līdz 1985.gadam V.Liholaja vadījusi Tieslietu ministrijas Tautas saimniecības tiesiskā darba un advokatūras daļu. Paralēli praktiskajam darbam V.Liholaja lasījusi arī lekcijas Latvijas Universitātes studentiem, bet kopš 1985.gada tas ir V.Liholajas pamatdarbs, docējot krimināltiesības un noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijas aktuālos jautājumus. Bijusi zinātniskā vadītāja 10 doktorantiem, kuri sekmīgi aizstāvējuši savus promocijas darbus. 2002.gadā ievēlēta par Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes profesori. V.Liholajas zinātniskā darbība galvenokārt saistīta ar personas krimināltiesiskās aizsardzības jautājumiem, noziedzīgu nodarījumu pret vispārējo drošību, sabiedrisko kārtību un satiksmes drošību kvalifikācijas problemātiku, krimināltiesību normu praktiskās piemērošanas izpēti. V.Liholaja ir mācību grāmatu krimināltiesībās un Krimināllikuma komentāru trijos izdevumos līdzautore, vairāku monogrāfiju, kā arī daudzu citu juridisku publikāciju autore.

Docente, Dr.iur. Diāna Hamkova dzimusi 1972.gada 8.oktobrī Rīgā.

1990.gadā absolvējusi Rīgas 7.vidusskolu. 1994.gadā uzsākusi studijas Latvijas Policijas akadēmijā, kur ieguvusi jurista kvalifikāciju.

2001.gadā Latvijas Policijas akadēmijā ieguvusi tiesību zinātņu maģistra grādu krimināltiesību apakšnozarē. Pēc studijām maģistrantūrā D.Hamkova uzaicināta strādāt par lektori Latvijas Policijas akadēmijas Krimināltiesisko zinātņu katedrā.

Kopš 2002.gada D.Hamkova veic pedagoģisko darbu Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Krimināltiesisko zinātņu katedrā, docējot Krimināltiesības.

2009.gadā Latvijas Universitātē ieguvusi doktora zinātnisko grādu krimināltiesībās.

2011.gadā ievēlēta par Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes docenti.

Kopš 2011.gada D.Hamkova ir arī zvērināta advokāte.

Priekšvārds

Krimināllikuma komentāru trešās daļas atkārtotu izdevumu sagatavojuši Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Krimināltiesisko zinātnu katedras krimināltiesību docētāji tiesību zinātnu doktori profesors Uldis Krastiņš, profesore Valentija Liholaja un docente Diāna Hamkova.

Krimināllikuma komentāru trešā daļa veidota Krimināllikuma Sevišķās daļas nodaļām atbilstošā secībā: "Noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu" (XVIII nodaļa); "Noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecība" (XIX nodaļa); "Noziedzīgi nodarījumi pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību" (XX nodaļa); "Noziedzīgi nodarījumi pret satiksmes drošību" (XXI nodaļa); "Noziedzīgi nodarījumi pret pārvaldes kārtību" (XXII nodaļa); "Noziedzīgi nodarījumi pret jurisdikciju" (XXIII nodaļa); "Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā" (XXIV nodaļa) un "Noziedzīgi nodarījumi militārajā dienestā" (XXV nodaļa).

Tāpat kā iepriekš izdotās Krimināllikuma komentāru daļas arī atkārtoti izdotā trešā daļa sagatavota, balstoties uz spēkā esošo normatīvo regulējumu, izmantojot krimināltiesību teorijas jaunākās atziņas un tiesu praksi.

Atkārtoti izdotajā Krimināllikuma komentāru trešajā daļā komentētas normas, kas no jauna iekļautas Krimināllikumā vai grozītas laikā pēc iepriekšējā izdevuma iznākšanas.

Ar Saeimas 2019.gada 20.jūnija likumu (spēkā no 01.07.2019.) grozīta Krimināllikuma 195.² panta redakcija.

Ar 2020.gada 11.jūnija likumu (spēkā no 06.07.2020.) Krimināllikuma Sevišķajā daļā izdarīti grozījumi 164., 186., 230.¹, 260., 263., 295., 302. un 308.pantā. Jaunā redakcijā izteikts 303.pants (Personas, kuras neatbild par atteikšanos dot liecību), iekļauts jauns, 239.¹ pants (Bīstamas būves ekspluatācija).

Ar 2020.gada 3.septembra likumu (spēkā no 29.09.2020.) Krimināllikuma Sevišķajā dalā izdarīti grozījumi 133.¹, 140., 190., 191., 221¹. un 221.² pantā, jaunā redakcijā izteikts 221. un 221.⁶ pants.

Ar 2021.gada 7.janvāra likumu (spēkā no 02.02.2021.) izdarīti grozījumi Krimināllikuma 141., 174., 238., 239., 250., 253.¹, 256. un 277.pantā. Ar to pašu likumu Krimināllikuma Sevišķajā daļā jaunā redakcijā izteiktas vai iekļautas jaunas normas: 229.pants (Nelikumīgas darbības ar kultūras pieminekļiem); 229.¹ pants (Nelikumīgas darbības ar senlietām); 229.² pants

(Personas atbrīvošana no kriminālatbildības par senlietu nelikumīgu iegūšanu, glabāšanu, pārvietošanu un pārsūtīšanu), grozīta 277.panta (Neatļautas darbības ar arhīva dokumentiem) redakcija.

Ar 2021.gada 6.jūlija (spēkā no 05.08.2021.) likuma grozījumiem Krimināllikuma 193. un 193.¹ panta dispozīcijas papildinātas ar šajos pantos paredzēto prettiesisko darbību izpausmes uzskaitījumu (pārvietošanu).

Ar iepriekšminēto likumu Krimināllikuma Sevišķā daļa papildināta arī ar 218.¹ pantu (spēkā no 05.08.2021.), paredzot atbildību par faktiski nenotikuša darījuma uzrādīšanu pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā. Iekļaujot Krimināllikumā ūdens pantu, normatīvi tiek reglamentēts Krimināllikuma 218.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma (Izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas) norobežošanas no krāpšanas (KL 177.pants) jautājums.

Ar 2021.gada 6.jūlija likumu izdarīti grozījumi arī Krimināllikuma 241., 244., 317. un 319.pantā.

Ar 2021.gada 11.novembra likumu (spēkā no 14.11.2021.) Krimināllikuma Sevišķā daļa papildināta ar 275.² (Viltota sadarbspējīga sertifikāta iegūšana un glabāšana) un 275.³ pantu (Viltota sadarbspējīga sertifikāta ieguvēja, glabātāja un izmantotāja atbrīvošana no kriminālatbildības).

Ar 2022.gada 7.aprīļa likumu (spēkā no 04.05.2022.) Krimināllikuma Vispārīgajā daļā izdarīti grozījumi un papildinājumi 38.¹, 40., 41., 46., 50., 58., 58.¹, 60., 66.⁴, 70.⁶, 70.⁸, 70.¹¹, kā arī Sevišķas daļas 96.–99., 101.–104.¹, 106., 148., 149.¹, 177. un 179.pantā (pēdējo divu minēto pantu otrās daļas papildinātas ar kvalificējošo pazīmi – "ievērojamā apmērā"), 194.¹, 195.¹, 196., 197., 202., 203., 205.–207., 210.–212., 216., 217., 226., 230., 274., 275., 275.², 322. (izslēgts) un 325.pantā. Grozījumi Krimināllikuma 58.¹ panta ceturtās daļas 6.punktā, 4.¹ un piektajā daļā stājas spēkā vienlaikus ar grozījumiem Kriminālprocesa likuma 34.nodaļā, kas nosaka garantijas naudas soda piemērošanas procesuālo kārtību.

Ar 2022.gada 16.jūnija likumu (spēkā no 22.06.2022.) papildināts pārejas noteikumu 29.punkts. Papildinājums izdarīts saistībā ar Krimināllikuma 66.² pantu. Ar 2022.gada 27.oktobra likumu (spēkā no 25.11.2022.) izdarīti grozījumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas 70.¹³ un 70.¹⁴ pantā un Sevišķas daļas 243., 261., 262.¹ 265. un 282.¹ pantā.

Krimināllikuma komentāru trešās daļas trešajam papildinātajam izdevumam pielikumā pievienoti papildinājumi grāmatai "Uldis Krastiņš, Valentija Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I–VIII²nodaļa). Trešais papildinātais

izdevums. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021" un papildinājumi grāmatai "Uldis Krastiņš, Valentija Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX–XVII nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2022."

Krimināllikumu komentāru trešajā daļā (XVIII–XXV nodaļa) Krimināllikuma normu un tiesu prakses analīze veikta, balstoties uz to normatīvo regulējumu, kas ir spēkā šīs, atkārtotās Krimināllikuma trešās daļas komentāru sagatavošanas laikā.

Uldis Krastiņš
Dr.habil.iur.